

ישראל ודוקטרינת הזכות האלוהית: כאשר ההישרדות דורשת התנגדות

”מי שהופכים מהפכה שלווה לבלתי אפשרית, יהפכו מהפכה אלימה לבלתי נמנעת.”
- ג'ון פ. קנדי

מבוא: כאשר החוק כבר לא מגן

המשפט הבינלאומי נולד כדי לרסן כוח – להגן על החלשים ולרסן את החזקים. אך במקרה של ישראל ופלסטין, ההבטחה הזו קרסה. כיום, החוק משמש כמגן לכובש וככלוב לנכבשים.

הפלסטינים נאמר להם כי התנגדות – שלווה או חמושה – אינה לגיטימית. הם מוקעים בין אם הם צועדים לא חמושים ובין אם הם מתנגדים בכוח. בינתיים, ישראל מפרה את המשפט הבינלאומי ללא עונש, מגובה על ידי בעלי ברית חזקים ומכוסה בנרטיבים של ביטחון וטראומה היסטורית.

מאמר זה טוען כי **עמים**, כמו מדינות, מחזיקים בזכות טבועה להגן על עצמם מפני השמדה. כפי שסעיף 51 באמנת האו"ם מאשר את זכותה של אומה להגנה עצמית, כך יש להכיר גם בזכותם של **חסרי המדינה והמדוכאים** להתנגד. כאשר מחאה שלווה נרמסת והחוק מיושם באופן סלקטיבי, ההתנגדות הופכת לא רק מוצדקת – אלא חיונית להישרדות.

החסינות המשפטית של ישראל וקריסת הסטנדרטים הבינלאומיים

במשך עשורים, ישראל הפרה עקרונות יסוד של המשפט הבינלאומי ללא עונש. **בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ)** קבע כי הכיבוש של השטחים הפלסטיניים אינו חוקי. פעילות ההתנחלות המתמשכת שלה מפרה את **אמנת ז'נבה הרביעית**. המצור שלה על עזה – שתואר על ידי **אמנסטי אינטרנשיונל** כענישה קולקטיבית – יצר משבר הומניטרי.

למרות ממצאים אלה, **לא היו השלכות ממשיות**:

- **אין סנקציות**, גם לאחר חוות הדעת המייעצת של ה-ICJ ב-2024 שקראה לבחינה מחדש של היחסים עם ישראל.
- **אין צווי מעצר של בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC)** הקשורים למצעד החזרה הגדול, למרות ראיות ברורות לפשעי מלחמה.
- **אין אכיפה** של פסיקות בינלאומיות על ידי מעצמות עולמיות.

המשפט הבינלאומי עובד רק אם הוא מיושם **באופן אוניברסלי**. כאשר הוא מעניש את החלשים ומגן על החזקים, הוא מאבד את הלגיטימיות שלו. הפלסטינים נאמר להם לעקוב אחר החוק – אבל החוק כבר לא מגן עליהם.

מצעד החזרה הגדול: כאשר מחאה שלווה נתקלת בירי

ב-2018, עשרות אלפי פלסטינים בעזה הצטרפו למצעד החזרה הגדול – סדרה של מחאות שלווות שדרשו את הזכות לשוב לבתיהם האבותיים ואת סיום המצור. התגובה של ישראל לא הייתה דיאלוג, אלא ירי צלפים.

עד סוף 2019:

- 214 פלסטינים נהרגו, כולל 46 ילדים,
- למעלה מ-36,000 נפצעו, רבים נותקו לצמיתות,
- 156 גפיים נקטעו,
- 27 נשארו משתתקים מפציעות בעמוד השדרה.

ועדת החקירה של האו"ם מצאה כי רוב אלה שנורו לא היוו **איום מיידי**, וכי התנהלותה של ישראל ככל הנראה מהווה **פשעי מלחמה**.

אך עם זאת – אין סנקציות. אין מעצרים. אין משפטים. העולם הפנה את מבטו.

אם מחאה שלווה נתקלת בכדורים, איזו מערכת מוסרית או משפטית יכולה לדרוש אי-אלימות? מול זה, **התנגדות אינה קיצונית** – היא המפלט האחרון של הנטושים.

דוקטרינת הזכות האלוהית וחזרת החסינות הריבונית

הצדקתה של ישראל לריבונות יהודית בלעדית על פלסטין ההיסטורית מבוססת לעיתים לא רק על החוק המודרני, אלא על **הבטחה תנ"כית** – שאלוהים העניק את הארץ הזו לעם היהודי. טענה תיאולוגית זו, הנתמכת באופן נרחב על ידי אוונגליסטים בארה"ב, מזינה את המדיניות ואת החסינות. פסוקים כמו **"אברך את מברכך"** (בראשית 12:3) משמשים לקדש אלימות ממלכתית.

זה מזכיר את **דוקטרינת הזכות האלוהית** שהמלכים נהגו להשתמש בה כדי להצדיק כוח מוחלט:

- הזכות לגבות מסים באופן שרירותי,
- ה *ius primae noctis* (זכות הריבון לפגוע),
- הכוח להכריז על מישהו כ**חסר חוק**, תוך שלילת כל ההגנות המשפטיות ממנו.

במערכת זו, המלך **היה** החוק – ואלה שהתנגדו לא היו **אזרחים**, אלא פושעים. כיום, הפלסטינים מתמודדים עם מציאות דומה. ישראל פועלת כריבון מעל החוק. פלסטינים, המופללים אפילו על התנגדות סמלית, מטופלים כ**חסרי חוק** – אוכלוסייה שכל **כוח מותר נגדה**.

זה לא אנטישמיות – זה דחייה של זכאות ציונית

אבל **זו לא יהדות**. היהדות מלמדת צדק, לא כיבוש. הנביאים דורשים חמלה, לא שליטה:

"אני ה'; קראתי לך בצדק... אעשה אותך לברית לעם, לאור לגויים."
- ישעיהו 42:6

האתיקה היהודית האמיתית דורשת ענווה, צדק ואמפתיה כלפי המדוכאים. השינוי של הציונות של **"הבחירה" לזכאות** אינו הרחבה של היהדות – זו **בגידה** בה.

מוצא גנטי וחוק השבות: סתירה תיאולוגית מודרנית

חוק השבות (1950) של ישראל מעניק לכל יהודי – המוגדר כמי שיש לו סבא או סבתא יהודיים או מתגייר – את הזכות להגר ולקבל אזרחות, ללא קשר לשאלה אם הם או אבותיהם חיו אי פעם בארץ. לעומת זאת, פלסטינים שגורשו ב-1948 וב-1967 – שרבים מהם יכולים לעקוב אחר מוצאם בפלסטין לאלפי שנים אחורה – **מנועים מלשוב**.

המדיניות מוצגת כתגובה לרדיפת יהודים. אך הנימות התיאולוגיות שלה משקפות חשיבה של **זכות אלוהית**: אנשים מסוימים **זכאים** לארץ מכוח זהותם הדתית; אחרים, אפילו אלה שנולדו בה, אינם זכאים.

מחקר גנטי מפריך טענה זו. **נוצרים פלסטינים** ורבים מה**מוסלמים הפלסטינים** הוכחו באמצעות מחקרים גנומיים **כצאצאים ישירים של אוכלוסיות לבנטיניות עתיקות**, כולל הכנענים והישראלים המוקדמים. הקשר שלהם לארץ הוא **עמוק יותר, רציף ומבוסס על מקום**.

לפיכך, חוק השבות אינו רק מפלה – הוא מפגר היסטורית. הוא מעניק זכויות יתר לאלה עם **טענות תיאולוגיות או דיאספוריות** תוך שלילת שיבה מאלה עם **רציפות אבותית**.

התנגדות כזכות: הישרדות וקביעה עצמית

סעיף 51 באמנת האו"ם מאשר כי לכל האומות יש **זכות טבועה להגנה עצמית**. אבל מה לגבי עמים ללא מדינה? מה לגבי אוכלוסייה תחת מצור?

הפלסטינים אינם איום צבאי. הם **עם ללא מדינה** המתמודד עם:

- כיבוש צבאי,
- פיצול טריטוריאלי,
- שלילת רכוש שיטתית,
- טיהור אתני.

הם נמנעים ממדים, שירותי בריאות, חינוך וניידות בסיסית. ילדיהם נשפטים בבתי משפט צבאיים. כאשר הם מפגינים בשלווה, יורים בהם. כאשר הם מתנגדים צבאית, הם נקראים טרוריסטים.

בהקשר זה, התנגדות אינה מותרות – היא **ציווי ביולוגי**. זו הישרדות.

כאשר החוק הופך לעוול: מורדים שהפכו לגיבורים

לאורך ההיסטוריה, כאשר חוקים הגנו על מדכאים והפלילו את המדוכאים, ההתנגדות שברה חוקים אלה – ושינתה את העולם:

- **נלסון מנדלה**, שנכלא כטרוריסט, זכה מאוחר יותר בפרס נובל לשלום.
- **רוזה פארקס**, שנעצרה על אי-ציות אזרחי, הציתה תנועה.
- **קלאוס פון שטאופנברג**, שהוצא להורג על ניסיון להתנקש בהיטלר, מכובד כיום כגיבור.

בעידן המלכים, **המורדים היו חסרי חוק** – נשללו מהם כל הזכויות, נרדפו על ידי המדינה. אך המורדים הללו הם שהביאו לסיום **החסינות הריבונית** ויצרו את הצדק המודרני.

כאשר החוק כבר לא משרת את העם, המרד אינו פשע – הוא **יסודי**.

מסקנה: סוף התירוצים, שובו של הצדק

לעיתים נאמר כי ישראל חייבת להיות מובנת דרך הטראומה של השואה. כי הפחדים שלה נטועים ברדיפה, וכי הקשיחות שלה היא רפלקס הגנתי. ואכן, החוק לעיתים לוקח בחשבון את הרקע – כפי ששופט עשוי לשקול ילדות אלימה של נאשם.

אך **77 שנים** חלפו מאז השואה. ישראל אינה ילד טראומטי – היא מעצמת אזורית חמושה בנשק גרעיני, כובשת מיליונים.

טראומה עשויה להסביר התנהגות. **היא לא מצדיקה אותה לנצח.**

כאשר אדם טראומטי הופך למתעלל, החוק מתערב. כאשר מדינה טראומטית הופכת לעבריינית חוזרת, העולם חייב לפעול.

אם המשפט הבינלאומי אמור להיות בעל משמעות, הוא חייב לחול על **כולם**. אם השלום אפשרי, הוא חייב להתחיל עם **צדק**. וכאשר הדרכים השלוות חסומות – כאשר החוק הופך לכלי דיכוי – **התנגדות הופכת לחובה**.

לכן, להילחם בחזרה אינו פשע. זו **חובה מוסרית**. זו **מעשה הישרדות**. זו הרגע שבו **החסר חוק הופך לצודק**.